

# MEMÒRIA 2018

ceht

CENTRE D'ESTUDIS HISTÒRICS DE TERRASSA

## **CONVENIS I SUBVENCIONS PER ACTIVITATS**

**Regidoria de Cultura** - Cicle de conferències i edició de la revista TERME

**Institut Ramon Muntaner** - Jornades i Edició de la revista TERME

**Fundació Privada Mina d'Aigües de Terrassa** - Edició de la revista TERME

**mNACTEC** - Edició de la Revista TERME

**Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa** - Edició de la Revista TERME

## **JUNTA DIRECTIVA I CONSELL DE REDACCIÓ TERME**

Durant l'any 2018 el Centre d'Estudis Històrics de Terrassa ha estat sota la responsabilitat de:

### **LA JUNTA DIRECTIVA DEL CEHT**

Manel Márquez Berrocal, president

Marcel Taló, vicepresident

M<sup>a</sup> Teresa Rodríguez Herrerías secretària

Beda Martínez Riera, tesorera

### **Vocals:**

Bernat Pizà Castellà

Marc Ferrer Murillo

Marc Jordi Ferrer Pérez

Jose Luís Lacueva Moreno

Joan Soler Jiménez

Anna Vila Gestí

Ana Belén Mesa Arqués

Jan Brugueras i Torrella

### **CONSELL REDACCIÓ REVISTA TERME**

Joan Soler Jiménez, co-director

Montse Cuyàs, co-directora

### **Membres del consell:**

Mercè Borràs Roca

Teresa Cardellach Giménez

Ana Fernández Álvarez

Domènec Ferran Gómez

Manel Márquez Berrocal

Oscar Monterde Mateo

Lourdes Plans Campderrós

### **PERSONAL ADMINISTRATIU**

Gemma Elias Ferrer

## **PROGRAMA D'ACTIVITATS DEL 2018**

### **Febrer 2018**

Xerrada d'orientació "I després, què?" adreçada a estudiants de Batxillerat interessats en estudiar humanitats, història, art i antropologia, a càrrec de Manel Márquez Berrocal i organitzada pel Patronat Municipal d'Educació.

**Lloc: Vapor universitari (més de 500 alumnes)**

### **Tallers d'història**

Des del Centre d'Estudis Històrics de Terrassa, en col·laboració amb l'Arxiu Històric de Terrassa, organitzem un cicle de tallers d'història local dirigit especialment a estudiants d'ESO i Batxillerat.

Amb aquesta activitat volem apropar la història a les aules, tot descobrint el passat de la nostra ciutat a través dels documents originals que es conserven a l'Arxiu.

Oferim diferents tipus de sessions centrades en l'anàlisi dels diferents períodes del passat de la ciutat, des de la configuració de la vila medieval fins els nostres dies, tot passant, a tall d'exemple, per la Guerra de Successió, la Revolució Industrial o la Dictadura franquista.

**25 i 28 de maig** Taller Història Moderna als alumnes de l'Institut de Can Roca

**11 i 12 de juny** Taller Bruixeria als alumnes de l'escola Vedruna

**13, 14 i 15 d'abril** Participació en el Recercat 2016, organitzat per l'Institut Ramon Muntaner a Manresa, Capital de la Cultura Catalana 2018

**El Recercat.** Jornada de Cultura i Recerca Local dels Territoris de Parla Catalana, organitzat per l'Institut Ramon Muntaner, es realitza anualment en el marc dels actes de la capital de la cultura catalana i té com a principals objectius:

- Donar a conèixer a la resta de la societat civil l'activitat dels centres, instituts d'estudis i altres entitats culturals.
- Facilitar l'accés a les publicacions dels centres.
- Fomentar la comunicació i el contacte entre els centres dels diferents territoris de parla catalana.
- Reconèixer la important tasca que realitzen aquestes entitats per a la recerca i la seva posterior divulgació en els territoris de Parla Catalana i també reconèixer la trajectòria d'una persona vinculada al món dels centres d'estudis a través d'uns premis.
- Amb les seves consecutives edicions, el RECERCAT s'ha convertit en el lloc de referència on trobar tota la recerca que s'està realitzant dins l'àmbit local i comarcal, en una diada per a la comunicació entre els centres dels diferents espais territorials de parla catalana i pel reconeixement a la important tasca que des de fa molts anys aquest teixit associatiu ha fet com a dinamitzador del territori.

**20 d'octubre** VI TROBADA D'ENTITATS D'ESTUDIS DEL VALLÈS

**28 de novembre** PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "UNA HISTÒRIA DE TERRASSA"

El CEHT ha elaborat el llibre "Una Història de Terrassa" per encàrrec de l'Ajuntament de Terrassa, de caràcter didàctic, divulgatiu i un profund rigor històric; va destinat a tots els públics amb l'objectiu de donar a conèixer a tots els terrassencs i terrassenques interessats en els elements fonamentals de la seva Història i en especial a les noves generacions, als nouvinguts i als visitants de la nostra localitat.

El llibre consta de quatre grans capítols, redactats per historiadors i historiadores especialistes en les diferents etapes històriques de la ciutat i és: Prehistòria i Antiguitat, Edat Mitjana, Època Moderna i Època Contemporània.

Els capítols, recullen les més significatives aportacions historiogràfiques fetes en els darrers trenta anys. Els diferents apartats que analitzem en cada període són: espai físic, demografia, economia, societat, política i cultura.

## **I.- PARTS DE L'OBRA:**

### **INTRODUCCIÓ**

#### **Terrassa: Temps i Història**

Capítol inicial que té funció introductòria i de reflexió sobre el contingut dels quatre capítols. El fet d'elaborar-se a la segona fase permet que disposi d'una visió de conjunt dels capítols i es pot sintetitzar les principals aportacions de l'obra i les futures vies de recerca, ja que cal entendre sempre la història com un coneixement en construcció. A banda, també té una funció de reflexió sobre el valor del coneixement de les èpoques passades per tal d'entendre el nostre present, fent bona la màxima de pensar el present històricament.

### **CAPÍTOL I: PREHISTÒRIA I MÓN CLÀSSIC**

#### **Les primeres ocupacions humanes**

Aquest capítol comprèn el període cronològic més ampli i, al mateix temps, menys testimoniats de la història terrassenca. Forçosament sintètic, té el registre arqueològic la seva principal font. Es tracta des de les primeres poblacions paleolítiques fins les d'època ibèrica. L'antiguitat tardana: del municipi romà al bisbat d'Ègara

Aquest darrer capítol s'ocupa d'un dels períodes on més novetats s'han aportat en els últims anys. Les excavacions a les esglésies de Sant Pere i els estudis històrics centrats, per primera vegada, ens permeten comparar i analitzar les dades provinents del context urbà amb les dades de l'Ager Egarensis. Per tal de definir el procés de romanització, el veritable abast i la funció de la urbanització en època romana o la promoció de les elits locals entre d'altres elements.

### **CAPÍTOL II: L'EDAT MITJANA**

#### **Temps de conquestes: d'Al-Àndalus a la Marca Hispànica**

En menys de cent anys el període andalusí ha permès dotar d'una personalitat pròpia a aquests segles que, fins ara, només es contemplaven com a un temps d'espera entre el món clàssic i l'època medieval.

#### **La formació de la societat feudal: el castrum Terracie (s. X-XII)**

Els canvis operats en la societat de l'alta edat mitjana són claus per a entendre el desenvolupament dels segles posterior. La feudalització de les relacions socials, l'establiment de la xarxa parroquial, la fi de l'autonomia pagesa o el predomini de la cultura escrita són fenòmens produïts en aquest període i que marcaran la fesomia de la societat durant segles.

#### **La vila de Palau de Terrassa (s. XIII-XV)**

Gràcies a recents estudis s'ha pogut determinar amb força precisió l'estructura urbana de la vila baix medieval de Terrassa. Cal aprofundir, però, en el coneixement de la dinàmica social d'aquesta vila i la interrelació entre nucli urbà i la resta de parròquies del terme.

## **CAPÍTOL III: L'ÈPOCA MODERNA**

### **La universitat de la vila i terme (s. XVI-1640)**

Al llarg d'aquests últims anys s'han publicat estudis centrats en la història institucional, judicial i agrària del municipi en època moderna. Resta, però, la tasca de relacionar aquests i d'altres vessants de la realitat històrica per tal d'oferir una síntesi coherent.

### **Guerra i crisi institucional (1640-1714)**

Durant la setantena d'anys que comprèn aquest període, Terrassa viurà immersa en un context bèl·lic general (Guerra dels Segadors, Guerra dels nou anys, Guerra de Successió) que acabarà amb la pèrdua de les institucions pròpies. El cost de les guerres, però, es patirà des de bon inici amb sobre càrregues fiscals i allotjament de tropes. Caldrà comprovar quin impacte tingué aquest context en la realitat local a tots els nivells.

### **La llarga fi de l'antic règim (1714-1808)**

La implantació del règim borbònic suposà la pèrdua de les institucions pròpies. Manca per conèixer com, paral·lelament, es vincularen els canvis polítics amb els canvis més profunds en les estructures socials i econòmiques que donaren pas al capitalisme.

## **CAPÍTOL IV: L'ÈPOCA CONTEMPORÀNIA**

### **La consolidació del règim liberal i la industrialització (1808-1877)**

Al llarg del segle XIX es fonamenta la Terrassa industrial. Les estructures de l'Antic Règim es desfan definitivament i la conflictivitat social, reflex de les transformacions econòmiques, es debat encara entre les formes tradicionals i els nous moviments obrers. És aquest també el període central de l'existència del municipi de Sant Pere de Terrassa, hereu de l'antiga Universitat Forana, l'existència del qual no es pot entendre sense relacionar-lo amb la gran transformació econòmica i social que es viu.

### **De la Restauració a la República (1877-1936)**

Són nombrosos els estudis de què disposem pel que fa a la història dels moviments polítics, dels prohoms de la ciutat i de les grans indústries. En canvi, tot just comencem a disposar de recerques aprofundides sobre la consolidació del moviment obrer, els aspectes culturals i associatius, etc.

### **Guerra Civil i Franquisme (1936-1979)**

Aquest és un dels períodes sobre el qual més s'ha estudiat, tot i que encara manca molt per saber. El recent tractament sistemàtic de nous registres, com les fonts orals, a més, ha mostrat com es pot enriquir i completar la informació provinent de la documentació.

### **Terrassa: democràcia i llibertat (1979-2015)**

Finalment, amb aquest últim article es mostrarà com la història és una disciplina tan o més útil que d'altres per analitzar els últims anys en l'evolució de la nostra ciutat. L'objectiu és oferir a la societat un exercici coherent i rigorós de diàleg amb el nostre passat més recent, des de la Transició fins els orígens de l'actual crisi econòmica, que aporti elements d'anàlisi crítica per als problemes presents.

### **11 de desembre PRESENTACIÓ HUMORÍSTICA del llibre "UNA HISTÒRIA DE TERRASSA"**

El CEHT va organitzar la presentació del llibre, "Una història de Terrassa", a través d'una taula rodona, on en Joan Soler, en Jaume Aulet i en Domènec Ferran van dissertar amb més humor que rigor sobre la història nostrada i la feina de l'historiador. a la seu dels Amics de la Coral (c/Pantà, 57).

Es va poder conversar amb la majoria dels autors i conèixer quins projectes i activitats impulsem des del CEHT. Hi va haver, també, un pica-pica per celebrar que ja és entre nosaltres una nova Història de Terrassa.

**Cicle de CONFERÈNCIES dedicat a la Història de Terrassa en forma de taula rodona per cada edat, la proposta inicial de dates era:**

**Dimecres 19 de setembre (19h):** Prehistòria i Edat Antiga – ESGLÉSIS DE SANT PERE  
Domènec Ferran, Antonio Moro i Gemma Garcia

**Dimecres 26 de setembre (19h):** Edat Mitjana – CASA  
Joan Soler i Vicenç Ruiz

**Dimecres 3 d'octubre (19h):** Edat Moderna – ARXIU HISTÒRIC DE TERRASSA.  
Marc Ferrer, Ismael Almazán i Anna Vila

**Dimecres 10 d'octubre (19h):** Edat Contemporània – MUSEU DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA.  
José Luis Lacueva, Marcel Taló, Jan Brugueras, Bernat Pizà, Manel Márquez i Teresa Rodríguez

Donat que el llibre d'Història de Terrassa probablement no estarà imprès al setembre, la Junta acorda endarrerir les conferències i les dates proposades:

**7 de novembre, 14 de novembre, 21 de novembre i 28 de novembre del 2018.** Els llocs emblemàtics de la ciutat on es proposen fer-les: Esglésies de Sant Pere, Casa Museu Alegre, Museu de la Ciència i Arxiu Històric.

Finalment les dates de les quatre conferències es van realitzar al mes de gener (16,23,30) i febrer (6).